

ג. הסמיכה נעשית בטהורים ולא בטמאים, דכתיב לפני ה' ואי אפשר לסמוך בחוץ על הבהמה ולהכניסה (ערש"י ותוס').

לדעת האומר ביאה במקצת שמה ביאה, מדין תורה אין הטמא יכול להכניס ידיו לעזרה ולסמוך. ואף למ"ד 'לא שמה ביאה' אי אפשר לסמוך כשהבהמה בפנים, שהרי צריך לסמוך בכל כחו וצריך להכניס ראשו ורבו כדי לסמוך (לג. וע"ש אם 'תכף לסמיכה שחיטה' מדאורייתא או מדרבנן).

ד. לדברי רבי יוחנן, טבול יום אסור להכנס למחנה לוייה מגזרת יהושפט.

א. לפרש"י, תנא דברייתא סובר שבזב ובעל קרי וכד' יש איסור תורה בכניסת טבול יום למחנה לוייה, כי לדעתו טבול יום דזב – כזב דמי. ורבי יוחנן סבר שאינו כזב [ומחלוקת תנאים היא. עתוס'], ואסור מגזרה חדשה כאמור.

והתוס' צדדו שאין כאן מחלוקת. ועוד כתבו שלא גזרו בכל מחנה לוייה אלא בעזרת נשים הסמוכה לעזרה. ובכל טומאה גזרו, אף בטבול יום של טומאת מת ושרץ. ואולם אם הוא גם מחוסר כפורים כגון זב, אסור בכל מחנה לוייה.

ב. לדעת רבנו תם לא גזרו אלא כשנטמא בקדש, אבל נטמא בעזרת נשים – אינו חייב לצאת.

ה. 'הואיל ואשתרי אשתרי'; בסוגיתנו נאמר כלל זה על מצורע שחל שמיני שלו בערב פסח ונטמא ביום השמיני בקרי וכדו' – שטובל ונכנס לשער ניקנור כדי להיטהר במתן דם האשם על בהונותיו. ואע"פ שאסור לטמא להכניס ידיו לעזרה – אך הואיל והותר לצרעתו לעשות כן, הותר גם לקריו.

מבואר בגמרא שאם ביאה במקצת לא שמה ביאה, בלאו הכי מותר להכניס ידיו. ואולם יש נפקותא בדבר, שאם ביאה במקצת שמה ביאה ולא הותר אלא משום 'הואיל', אין התר אלא כשנטמא בקרי ביום השמיני, אבל נטמא קודם שיצא לשעה הראויה להקריב קרבן מצורע, לא הותר להכניס ידיו. משא"כ אם ביאה במקצת לא שמה ביאה (עפ"י תוס').

היו רוב הקהל טמאי מת ואח"כ נעשו זבין – לדברי רב יוסף, אם אומרים 'הואיל ואשתרי אשתרי' הואיל והותרו בפסח לטומאתן הותרו לזיבתן [אבל להפך, היו זבים מקודם ואחר כך נטמאו למת, לא הותרה זיבתם]. ואילו אביי דחה ואמר כיון שטומאה דחוייה בציבור ואינה התר גמור, אין שייך בזה הכלל 'הואיל ואשתרי אשתרי'. ורבא סבר להפך, גם אם בעלמא אין אומרים 'הואיל...' בטומאה הדחוייה אומרים, מה לי דחיה אחת מה לי שתי דחיות.

יש אומרים שרבא חולק על הכלל 'הואיל ואשתרי אשתרי' (עתוס' יבמות ח ועוד).

דפים לב – לג

נא. טמא שהכניס ידיו לפניו מן המחיצה – האם ביאה במקצת שמה ביאה אם לאו?

טמא שהכניס ידיו לעזרה; אמר עולא אמר ריש לקיש: לוקה (בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא – הוקשה ביאה לנגיעה, מה נגיעה במקצת שמה נגיעה, אף ביאה מקצת שמה ביאה). בתחילה היתה ההנחה שגם חיוב כרת יש בדבר. ואולם רבינא אמר: רק לענין מלקות אמרה עולא, לא לחיוב כרת (וכנגיעה, שאין בה כרת).

רבין בשם רבי אבהו אמר שריש לקיש לא דיבר כלל על טמא שהכניס ידיו, ולשיטתו ביאה במקצת – לא שמה ביאה, ופטור. (וכן נראית דעת רב חסדא לב). וכן כתבו התוס' (ביבמות ח) בדעת רבא).

הרמב"ם (ביאת מקדש ג, יח) ועוד ראשונים נקטו ביאה במקצת לא שמה ביאה, אבל לוקה מכת מדרות מדרבנן (וכמו שפירש בשו"ת חו"י רכז). והראב"ד חולק.

- גב. א. מהו מקור ההלכה 'תכף לסמיכה – שחיטה'? איזה קרבן שחיטתו אינה תכופה לסמיכתו ומדוע?
 ב. מה מקור דין סמיכה בקרבנות האשם למיניהם?
 ג. טמא שנגע בקדש – מה דינו?
 ד. אזהרה לטמא לאכול בשר קדש – מגיז?

א. נחלקו שתי לשונות בגמרא האם דין 'תכף לסמיכה שחיטה' – מדאוריתא (וכן המסקנא. תוס' מנחות סג רע"א) שנאמר וסמוך... ושחט – במקום ששוחט יסמוך, אם לאו.

בדיעבד שלא הסמיכן – אינו מעכב. ואולם אם סמוך בחוץ, יחזור ויסמוך בפנים (רמב"ם. וע' זבח תודה לעיל). אבל אם שהה בין הסמיכה לשחיטה או שסמוך בריחוק מקום מהשחיטה בתוך העזרה – נראה מלשון הרמב"ם שאינו חוזר וסמוך (עפ"י מנחת חינוך קטו, ז; אור שמה ג, יב).
 אשם מצורע יוצא מן הכלל; סמיכתו לעולם אינה נעשית במקום השחיטה, שהיה המצורע עומד בשער ניקנור וסמוך, לפי שאינו יכול להכנס פנימה מפני טומאתו, והשחיטה היתה בתוך העזרה בצפונה. ואין באפשר שייכנס ידיו ויסמוך, אם משום שביאה במקצת שמה ביאה (לדעה אחת), אם מפני שהסמיכה נעשית בכל כחו וצריך שייכנס ראשו ורובו (לשנא בתרא דרב יוסף), או משום שעכ"פ אין 'צפון' אלא מרוחק מן השער (ותלוי הדבר בדעות התנאים).

ממהלך הגמרא מבואר שאפילו אם נניח שסמיכת אשם מדאוריתא וגם תכף לסמיכה שחיטה דאוריתא, גזרו חכמים שלא ייכנס ויסמוך שמה ירבה בפסיעות ונמצא מתחייב כרת. הרמב"ם (מח"כ ד, ב) פסק שמכניס ידיו וסמוך ושוחט מיד. [פסק ביאה במקצת לא שמה ביאה, וסמוך לשער בכלל 'צפון'].

ב. בתחילה אמרו שסמיכת כל האשמות – דאוריתא, שהוקש האשם לחטאת (כחטאת האשם כדלעיל יא). ואולם הסיקו שאשם מצורע אין סמיכתו מדאוריתא אלא מדרבנן (הואיל ואינו בא לכפר אלא להתיר (רש"י). וה"ה אשם נזיר. כ"מ בתוס').

ג. טמא שנגע בקודש; ריש לקיש אמר: לוקה (בכל קדש לא תגע – הוציאנו תורה לאוכל בלשון נוגע). רבי יוחנן אמר: אינו לוקה (ההוא בתרומה כתיב).
 הרמב"ם (פסולי המוקדשין יח, יב) פסק שאינו לוקה. ואילו הריטב"א (במכות יד) פוסק כריש לקיש (וע' בתשובת רשב"ץ ח"ג לז; עמודי אור קטו, יג בהגהה).

ד. אזהרה לאוכל בשר קדש בטומאה; ריש לקיש אמר: מבכל קדש לא תגע (והכוונה לאכילה מדמקיש קודש למקדש, מה ביאת מקדש בכרת אף קודש בכרת. ואין כרת אלא באוכל כמפורש בכתוב, אך לא בנוגע). רבי יוחנן אמר: אזהרתו מגזרה שוה 'טומאתו' 'טומאתו' קדש ממקדש.

דף לד

- גג. א. מה דינו של האוכל בשר קדשים קודם זריקה, בטומאת הגוף או בטומאת בשר?
 ב. מהו איסורו של המעלה אברי בהמה טמאה או חיה על גבי המזבח?